

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za 6 mjeseci K 6. — Za Šibenik na godinu donajanjem u kuću K 12. — Za inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utraživo u Šibeniku.

Izlazi srijedom i subotom

Uredništvo, tiskara i tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, priopćenja pisma i zahvale tiskaju se po 30 para peti redak ili po pogodbi. — Netrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Pred izbore.

U „Crvenoj Hrvatskoj“ od zadnje sriede čita se dug članak o današnjem stranačkom stanju u Dalmaciji. Članak je, sudeći po podpisu (P. Č.) i po sadržaju, neka vrst poruke Dra. Pera Čingrije najprije onoj stranci, za koju se on u prvom početku odlučno izložio, dakle „hrvatskoj stranci“, a onda i drugim strankama osobito stranci prava i demokratskoj.

Članak završava pozivom, da Dalmacija odgovori, kao što treba, prevratnicima odzgor, spojiv sve svoje sile i sve svoje sinove u logor jedan, stupajući na dojučer izbore pod zastavom sjedinjenja sa Hrvatskom.

Dr. Čingrija da dodje do ovog poziva, obirno rešeta razne stranke i struje.

On počima sa „hrvatskom strankom“, koja da je imala sličiti negdašnjoj „narodnoj stranci“ i počivati na njezinim tradicijama, ali koja ovom zvanju nije odgovorila, nego se demoralizovala, razpršila, pretvorila u neku utvaru, koja postoji samo u svijetu pojnova. Dr. Čingrija drži, da se to uništenje „hrvatske stranke“ dogodilo zbog toga, što je bila sastavljena od oprečnih elemenata. A mi smo uvjereni, da nije za to, nego jer ta stranka nije računala sa današnjom dobom, nije proizašla iz sporazuma odzodo, nego sporazumom zastupnika, koji nisu ni mogli, ni smjeli od raznih stranaka stvarati nove. Ona je već u početku bila osuđena na brzu smrt upravo jer je imala sličiti negdašnjoj „narodnoj stranci“ i njezinim tradicijama.

Sličiti negdašnjoj „narodnoj stranci“ značilo je, da stranku sačinjavaju obćine, načelnici, zastupnici, u jednu rječ oligarhija stanovitih ljudi, razpršenih po Dalmaciji. Tradicije te stranke pak sastojale su za tri zadnje trećine njezinog života u sporazumu i uzajamnom podpomaganju sa vladom.

U pravu je je „hrvatska stranka“ htjela da takav život „narodne stranke“ produži, propala je: obće izborno pravo nju je pokopalo. Tomu dakle nisu krivi toliko zastupnici, koji su tu „hrvatsku stranku“ skalupili, koliko okolnost što oni nisu znali predvidjeti, da se staro doba prevrilo i da nastupa doba, kad stranke u svojim pristašama žive, a ne u svojim predstavnicima.

Dobro je za to, što Dr. Čingrija ne zamjera drugim strankama, kad istu da uzumno broj svojih pristaša, a to navlastito ne može da zamjeri stranci prava, jer ova je uvijek i po svojim načelima i po svojem djelovanju jedina u Hrvatskoj, koja je od nazad pedesetak godina računala na puk i u puku radila: jedina koja je od iskonska bila demokratska i koja se za to proti oligarhijam borila.

Za strankom prava povadjaju se bivši pravaši, a kasnije utemeljitelji „hrvatske stranke“, danas demokratski Smodlakova kova.

O ciljevima njihove borbe ne govorimo, izlikemo samo sredstva, agitaciju. I stoji da su kolicno oni, toliko i pravaška stranka dosta uradili da nestane one utvare, koja se prozvala „hrvatskom strankom“.

Radi toga nije toliko pravedan Dr. Čingrija kad krivi radi propasti „hrvatske stranke“ svoje bivše drugove. Njima je po svoj prilici njezina propast žalija nego njemu.

Isto tako nije pravedno kad gosp. Čingrija iziće „da je stranku prava još tko upotrebio u svoje vjerske svrhe, ili bolje rekuć klerikalno natražnjačke polit. svrhe“; niti je istina „da pravaši stoje zapregnuti pod popovska kola“, a još manje je „opravdana misao onih, koji drže, da će posljedica novih pravaških razgovora, dogovora, ugovora biti ta, da Dalmaciji usreće proturajuć pri novim izborima u sabor još kojeg popa“.

Ne, pravaši niti su za tim išli, niti bi to htjeli. Oni su, kako Dr. Čingrija kaže, pod utiskom ideje narodne neodvisnosti, oni su začešeni, kako Dr. Čingrija govori, za idejom jedinstva narodnog. Ali oni ne misle doći do svega toga jednim mahom, nego dugim naporom i borbom, pa oni to već i radom u narodu dokazuju. Oni znadu, da je već Machiavelli radio za jedinstvo Italije, a da se sjedinila tek za naših dana.

Pravaška stranka radi svih tih razloga niti je klerikalna, niti bi htjela takovom postati, jer to bi bio njezin razsap. Ona bi sama sebe uništila kad bi se dala u čigov jaram. Nu dok to stoji, nije manje istinita okolnost, da stranka prava, kao takova, ne će da bude neprijateljicom svećenstva, kao što ne će da bude neprijateljica nijednom drugom staležu. Ona je po naravi svojoj državotvorna stranka, dakle računna na sve staleže naroda, ali nije službenica nijednom staležu, niti će to biti, nego jedino narodu. Kad bi tko drugačije shvaćao stranku prava, ili kad bi se ovo drugačije shvaćanje htjelo njezinim redovima nametnuti, onda, kako rekomo, moglo bi se i preko stranke prava preći na dnevni red, kao što se prošlo preko „hrvatske stranke“ samo za to, jer je bila postala oligarhična. Nu toga ne će biti.

U Dalmaciji se razvija od dugo vremena borba, koja danas radja zabunom. Ali ta je zabuna samo prividna, dočim u istinu se čisti zrak od zadržane stare politike, koja je mogla dati smjelosti ministru Becku i njegovim, da se javno i tako rekuć službeno naruga zakonima i prisegam.

Za dostojno odgovoriti Becku ne bi se trebalo pozivati na međunarodne odnose ili čak na službovanje ili robovanje Italiji, nego, dobro predlaže g. Čingrija, da bi trebalo stupiti na izbore pod zastavom sjedinjenja.

Pravaše već po bitnosti svoje stranke predvodi uvijek ta zastava, pa će ih predvoditi i prigodom ovih izbora.

Dobro je, da Dr. Čingrija tu zastavu želi razviti i pred drugim strankama. Mi bi želili, da mu se one i odazovu, ali nas je strah, da toga ne će biti, s jednostavnog razloga, što će ostati stranke, za kojom Dr. Čingrija želi — ako mi nije nije puno stalo — nastojati, da se održe.

S te strane mislimo i mi sa g. Čingrijom, da će se podići crna četa podmićenih i plaćenih beznačajnih svake vrsti ljudi.

Nu bez obzira na to, začudno je samo, da bi se sve stranke imale složiti u jedan logor baš danas, kad stranka, za koju se izložio Dr. Čingrija, propada.

Šibenik, 1. kolovoza.

Novinarska lealnost imala bi se odrazivati barem u tomu, da napadnut dozna za napadaj. A od kad postoji novinstvo u Dalmaciji, sigurno se nije dogodilo, da bi jedan list proturio žestok napadaj proti stanovitoj novini i ljudima, a istodobno uzkratio im mogućnost, da za to doznadu.

„Narodni List“ to je učinio i postao u Šibenik, Skradin, Vodice, Tiesno, Murter, Betinju, Rogoznicu i Primošten one otiske, u kojima nije bilo napadaja od nas u prošlom broju donešena. On kaže sada, da su oni otisci bili određeni za inozemstvo, ali začudno nam je, da je to inozemstvo imalo značiti Šibenik i okolice.

Ako smo mi za napadaj doznali bio je puki slučaj, a zahvalni smo sada „Narodnom Listu“, što nam je priobćio, da je on tiskao onako bezsranni brzojav Maruna poslije nego je list bio već u stroju i za preko 100 brojeva dotiskan.

Vidi se, da je taj brzojav, odnosno gušnjasi napadaj gosp. Maruna „za „Narodni List“ bio od velike važnosti, a što on sada kaže, da ta stvar za njega nema nikakve važnosti, primamo na znanje, samo opažamo, da on po svom starom običaju jedno čini, a kad ga ne na djelu zateče, drugu kaže. U slast!

Na uzbek intrigama

(u pitanju odciepljenja Račica-Sevida od župe Rogozničke).

(Nastavak i svršetak. Vidi broj 258.)

Ali i abstrahirajući od volje pučanstva Račica-Sevida, koja se je tako snažna i uztrajna pokazala proti odciepljenju, same prilike su takove, da odciepliti Račica-Sevid od župe Rogozničke bilo bi ne promicati vjerske i materijalne interese onoga pučanstva, već upravo raditi na uštrb i proti tim interesima.

I. Valja uzeti na um, da je Račice-Sevid, Rogoznica najbliži centrum, u kojem oni

moju podmirivati sve svoje potrebe. Tu je nužno sve kupovanje i prodavanje i tu cjelokupni promet. Tu im pošta i brzovoj, tu im carinarski ured, tu parobrodarska postaja za Trst, Trogir i Šibenik. Sa Rogoznicom su s toga Račicani-Sevidjani u svakdanjem neprekidnom saobraćaju, niti bi sa odciepljenjem od župe taj saobraćaj nit najmanje jenjao, jer bliže od Trogira oni nemaju centruma, gdje bi svoje potrebe podmirivali. Iz svih stanova Račica-Sevida mogu oni u koji mu drago sat svoje potrebe podmiriti i kući se povratiti, dok u Trogir redovito hoće im se jedan dan poći, nočiti i stopro drugi dan vraćati se. Uslied ovoga svagdanja saobraćaja s Rogoznicom, njihov župnik nije njima tako daleko, kako se na oko čini, on je njima svakako bliži, nego li da mu je boravište u kojem mu drago selo Račica-Sevida. Oni svoga župnika svaki dan vidjaju, svaki dan može on s kojim iz svakoga sela govoriti, dolazeći za druge potrebe u Rogoznicu, opremaju ujedno i svoje župske posle i svoje pobožnosti i obratno opremajući ove, opremaju i druge domaće potrebe. Rogoznički dakle župnik i pored sve velike razštrkanosti, ipak je u svagdanjem saobraćaju sa svojim župljanima iz Račica-Sevida i oni opremljaju u Rogoznici župske posle s najvećom lakoćom i bez drugoga gubitka vremena koliko da im je župnik kod kuće. A stavimo sada župnika u Podorljak, kako se je namilo. Zar će sada Račicani-Sevidjani biti oko njega okupljeni? Molimo se promisliti gdje je Ražanj, Zatoglav, Zaseo, a gdje Podorljak, gdje li Kotelja, Piščet, Gornja Doca, a gdje Podorljak. Radi te udaljenosti i nikakova međusobnog saobraćaja, župnik u Podorljaku ne bi vidio svoga župljanina, već jedino kad bi ovaj bio primoran k njemu doći za župski posao. Pa dočim bi tako župnik u Podorljaku bio u daleko manjem saobraćaju sa Račicanim-Sevidjanim svojim župljanin, nego li je danas župnik Rogoznice uz svoje domaće potrebe i župske posle, ustanovljenjem župe u Podorljaku, morali bi svjeđeno slediti u Rogoznicu dolaziti za svoje domaće poslove, a onda napose možda i iz iste Rogoznice hoditi u Podorljak lih i izključivo za svoje župske posle.

2. Što se tiče duhovne službe, Račice-Sevid imadu sve isto kô i ostala sela sve župe, što i sve župe naše zagorske Dalmacije. Svu duhovnu obškrbu imadu zdravi i bolesni. Jedino gdje se hramlje, jest obuka vjerska. Uslied velike razštrkanosti, uslied toga što škola ne imadu i uslied običaja, da djeca idu u pašu za blagom, nije moguće djecu ni podmladak sakupljati i podučavati ih u vjeronauku. Ograničeni su samo na poduku prigodom prve sv. izpovjesti i na onu bolju prigodom sv. pričešti i na nedjelju i svećanju poduku u crkvi. Uslied jedne ostavštine, može se sada imati svake godine i korizmenog propovjedaoa. Jer pako gornji razlozi obstojali bi i za župnika u Podorljaku, ni on ni uz najbolju volju ne bi mogao što boljega učiniti. Dapače bilo bi sigurno i gore, jer:

3. Službeno pod „Račice“ razumjevaju se sva sela rogozničke župe, koja danas pripadaju obćini trogirskoj. Puk pako sva ova sela dieli u dva velika odlomka. U odlomak koga oni nazivlje „Račice“ i u odlomak koga oni nazivlje „Sevid“. Ova dva odlomka sačinjavu svaki za se posebnu poreznu obćinu, pa su i geografski međusobno razstavljeni. Odlomak „Sevid“ pruža se na jednoj visoravni, koja se po malo spušta sve do mora, a sva sela odlomka „Račice“ izuzamši Podorljak i Lemišljaj leže na briegovima, koji su kontinuitet zagorskih bregova. Između oba pak odlomka pruža se široka dolina od Stupina pa sve do Marine. Geografski ovako razstavljeni, ne imajući nikakve zajedničke interese, stanovnici jednoga i drugoga odlomka, skoro nikad ne stupaju na tlo jedan drugoga i da ih zajednički interesi ne vode u Rogoznicu, može se slobodno utvrditi, oni bi se radjali i umirali bez ikada se međusobno upoznati. Ovo naravno odjeljenje između „Sevida“ i „Račica“ bilo bi vjekovitim povodom manjem prisustvovanju službi Božjoj

i crkovnim pobožnostima; jer kako danas odvojeni niti ne stupaju na tlo jedan drugoga, sledilo bi to i kad bi u Podorljaku došao župnik. Za potvrdu stoji i fakat, da je ista obćina trogirska u namjeri, da se ustanovi župa u Podorljaku odmah dana sagraditi i drugu crkvu u odlomku „Sevida“. Svaki bi odlomak čekao sv. misu u svom odlomku. Niti može biti govora o biniranju (dvie mise), jer radi razštrkanosti samih „Račica“ sv. misu u Podorljaku ne bi mogla započimati prije 10 sati pr. p. Služba traje najmanje 2 sata. Kad se pak uzme, da od Podorljaka do crkve u Sevidu ima oko 1 sat udaljenosti, kada bi onda druga sv. misa mogla započeti, a kada bi sva služba svršila, kad bi se umoreni župnik kući povratio? Tko li bi primio taj teret preko sebe? Prema Rogoznici nema pak ni jedna strana protivnosti, pak za to, ako ih udaljenost odvrća kadikad od pohadanja crkve u Rogoznici, od Podorljaka bi ih odvrćala i udaljenost i rečena međusobna protivnost.

4. Što se tiče materijalne strane, na pučanstvo bi pao veliki teret. Trebalo bi sagraditi novu crkvu u Podorljaku. Današnja kapela nepristojna je za bogoslužje, a ne može komodno u nju stati ni 20 duša; trebalo bi crkvu dotjerati, današnje imanje župske crkve sledilo bi pripadati crkvi u Rogoznici, kojoj je i darovano; trebalo bi dotjerati novu crkvu u Sevidu i sve nabaviti što treba za bogoslužje obiju crkava; groblja, koja su već sagradjena u Podorljaku i Sevidu povećati, jer bi bila premalena za sve pučanstvo; trebalo bi povisiti redovinu dušobrižniku. I ovo bi bili samo izvanredni troškovi, koji bi pali na ono siromašno pučanstvo, a gdje su redoviti godišnji troškovi bogoslužja za dvie crkve?

Običaje se prigovoriti da Račice dieli more od Rogoznice, nu ovaj je prigovor samo izhiten za one, koji ne poznaju položaja. Otok Rogoznica nije na otvorenu, već u izvrsnoj naravnoj luci, koja se opet prirodno dieli u tri luke: luku izpred sela, luku iza otoka i treću iza ove obe. Iz jedne se ulazi u drugu, nu naravno su tako zatvorene, da svaka sa stanovitih položaja prilike jezeru. Kad se sada uzme u obzir da pristanista za „Sevid“: Luka i Ražanj nalaze se u drugoj od tih luka, a pristanista za „Račice“: Čelina i Stupin čak u trećoj, onda je uvidljivo, da čestih zaprieka saobraćaju ne može biti. Riedke su prigode veliki ušumi (nevere) jedan i nijedan put na godinu da je prekinut saobraćaj, pa i to kao svaka nevera, traje samo koji sat. Od ostalog odlomak „Račice“ služi se obćino pristanistem Kopača koja nije već 250 m, od otoka udaljena, koji prostor je djelomično zasut, a podnešeno je i pitanje, da se premosti, pa je c. k. vladna obćela za to i za cestu do Šibenika polovicu troška, a obćina je u Šibeniku već osjeralu u vieću zatraženu četvrtinu i tako bi prestala za Račice potreba svakog prevoza.

Smiešan je napokon prigovor „što ta dva obćinska odlomka (Račica-Sevid) spadaju pod župu u Rogoznici, a ova se opet nalazi u drugoj obćini i drugom političkom kotaru“. Ili zar vjernici iz dviju obćina i dvaju poglavarstva ne mogu zajedno u istoj crkvi moliti Boga i primati sv. sakramente? A nije zar isto i sa župom Ljubitovica i sa župom Čvriljevo i sa tolikim drugim? A nije li po Štajerskoj u jednoj župi po više obćina? Kad je za posao obćinski, ide svak u svoju obćinu, a kad je za posao župski svaki istomu župniku i u istu crkvu. Radi toga odciepti Račice-Sevid od župe rogozničke, bilo bi najvjestili vjerski rat između onoga pučanstva, bilo bi podići ih na svadije, inade, kavg, prepiranja i bune bez kraja i konca, bilo bi odciepti ih od crkve, izvršivanja njihovih kršćanskih dužnosti, bilo bi materijalno ih preobteretiti, bilo bi dakle od nedoglednih posljedica. Dočim zadržavši statu quo, svak je miran i zadovoljan, a i izčežavajuća manjina, koju obćina tešti, pristaje kao i ostali, da svoje vjerske dužnosti vrši u Rogoznici.

Duhovna oblast ne će s toga, sigurni smo, nikad dok ove okolnosti obstoje, pristati

na odcjepljenje Račica-Sevida od vjerskoga područja župnika rogozničkoga, pa se je samo čuditi, kako se drugi faktori mješaju u pitanje, koje je za ordinarijat u Sibniku već konačno i definitivno riješeno još god. 1906.

Političke vesti.

Crkveni srbski sabor u Karlovcima. Sjedinu crkvenog sabora od 29. srpnja otvorio vladin odaslanik. Bude Budisavljević predlaže, da se magjarski original kraljeve reskripta i komesarova govora unese u zapisnik sjednice od 28. Radikal Hadžija predlaže, da pošto između magjarskog originala i hrvatskog prevoda ima razlike, da se tajniku sabora preda original, u svrhu sgotavljenja autentičnog prevoda. Razvila se debata, u kojoj su učestvovali samostali Pels i Banjanin i radikalac Dr. Mihajević, koji je označio navalu samostalaca hotimičnim nastojanjem, da se osujeti rad sabora. Dušan Popović (viče): To je insinucija, bezobrazluk! Nastaje buka, sred koje predsjednik pozivlje Popovića na red. Popović žali neparlamentarni izraz, dodavši, da baš samostali žele produženje sabora.

Česki sabor biti će sazvan na 10. rujna i trajat će do saziva carev. vieća t. j. do konca rujna. Vlada će iznieti zakonsku osnovu o izbornoj reformi za sabor, po kojoj bi se imao uvesti osobiti razred birača, koji ne plaćaju nikakva poreza. Nego možda se u ovom zasjedanju ne će ni doći do razprave o izbornoj reformi. Ovo je prvo zasjedanje novoizabranog zastupstva, koje će u prvom redu imati da bira članove u zemaljski odbor.

Englezka protiv Njemačke. Englezki ministar Haldane držao je govor, u kome je naglasio, da je Englezka, ako hoće da uživa svoj stari ugled i slavu, dužna da budno pazi na sve ono, što radi i poduzima Njemačka.

Udijeljena je sankcija zakonskoj osnovi, glasovanoj u saboru kraljevine Dalmacije, kojom se ukida zakon od 24. studenoga 1880 (L. P. Z. 64) o zamjenama i nagradama za poučavanje preko propisanoga vremena učitelja javnih pučkih škola, a uređuju se pravni odnosi nadomjestnih učiteljskih snaga i nagradjivanje nastavnika koji poučavaju preko propisanog maksimalnog broja satova pouke u obćim pućim i gradjanskim školama.

Preustrojstvo austrijskog ministarstva. Ministarstvo Beckovo biti će na jesen sasvim parlamentarnizirano. Za ministra nastave biti će imenovan Stuergh. Česi traže za sebe tri ministarska mjesta.

Promjene u upravi Bosne-Hercegovine. Premda opovrgnuti, opetuju se glasovi o odstupu ministra Buriana. Imao bi ga naslijediti grof Ferdinand Zily, štićenik prijestolonasljednika. Baruna Benka iz Sarajeva imao bi naslijediti dvorski savjetnik Hörman, a vojničkog poglavicu Winzora, bivši ministar Latscher.

Ustavost u Bosni. Zast. Biankini izjavljuju u bećkim listovima, da je on vazda zagovarao ustavnost u Bosni Hercegovini, pošto je bez toga nemoguća uređena uprava. Obzirom pak na posljednje događaje ustav u Bosni postao je priekom nuždom.

Ustav u Turskoj. Na skupštini u Simiri oduševljeno je pozdravljen ustav. Glazba je odsvirala grćku i tursku himnu. — "Press-bureau" priobćuje jedan brzojav iz Pariza, po kojemu ondje drže, da je preokret u Turskoj pospješila Njemačka, e da osujeti rusko-engleske reformne predloge. Cielu je stvar vodio Njemać Goltz-paša. Mladoturski je pokret bio uprićen s dvora, tobože kao da je sultan bio prisiljen javnošću, da provede ustavni preokret. — U noć 29. srpnja sultan je pred vrhovnim svećenikom prisegao, da će obdržavati ustav. Cielu noć obdržavani su obhodi i skupštine. Mladoturski odbor izdao je proglas pozivajući narod, da preuzme obćne poslove, a daljnji rad da prepusti ljudima svoga povjerenja.

Stjepan Zjačić: Garište.

XIII.
Pol je godine, otkako je Panta u gradu. Panta je našao rad, tamo je našao i silu zagorskih radnika, što ljetos dođoše na rad. Zagorci su bili zaposleni na gradnji jedne nove tvornice u predgradu.

I Panta Pavlović radio tamo. Panta je počeo kao radnik klesar, nu poslije je prešao k partiji zidara.

Ispočetka je Panti bilo neobićno u gradu. Čudila ga velika vreva, što kretala u dalj i u šir po gradskim ulicama. Ljudi mu bili tuđi, na putu sretao nepoznata lićca, u gibanom mnoštvu vidio se osamljen, kao hrast u gori. Nu pokrokom vremena i Panta je slobodnije koracao, zalazio u prodavaonice, u društvo radnika i snalazio se kod na domu. On je živio zadržano. S radnicima je zapodjevao govor na kuću, sukao misli u brizi na domarstvo, razvijao sjećanje na doživljaje spojene s prošlim životom, izmjenjivao s drugovima doskoćice i rasonodjivao se šalom na blagolagoljivim domjenicima.

Panta se u kratko doba promijenio. Da, i

Nemiri u Perziji. Brzjavi iz glavnog grada Perzije, te iz Taebriša javljaju, da je u potonjem gradu opet došlo do krvavih sukoba. Trgovci i ugledni gradjanini tražili su posredovanje evropskih poslanika u Teheranu, da se od šaha zatraži, da učini red i garantuje za život i imetak, te da naloži konjanstvu da ostavi grad.

Kraljica Margherita u Austriji. Koneem rujna podozeti će talijanska kraljica udovica Margherita na svome automobilu ekskurziju u Austro-Ugarsku. Na svom putu zaustaviti će se u Beću, Pešti i Pragu. Njezin put ima sasvim privatni značaj. Kraljica će ipak mimoići talijanske gradove.

Fallieres u Rusiji. Povodom puta predsjednika Fallièresa u Reval, piše „Rossija“, da je ovaj posjet čin učivosti Loubetova nasljednika, koji ponovno naglašava stalnost francusko-ruskog saveza, i ne gledići na obće simpatije, što će ih u Rusiji naći Fallières, imade posjet i međunarodnu vrijednost. Rusija vidi u savezu s Franczkom temeljni osnov svoje izvanjske politike. Miroljubivost obih zemalja dovoljno je prokušana, te se može sa svom sigurnošću reći, da će susret obih državnih poglavara obćenito mirno djelovati.

Englezka protiv Njemačke. Englezki ministar Haldane držao je govor, u kome je naglasio, da je Englezka, ako hoće da uživa svoj stari ugled i slavu, dužna da budno pazi na sve ono, što radi i poduzima Njemačka.

Školstvo.

Reforme na srednjim školama. Po nekim bećkim novinama, ministar nastave u Austriji sprema novu naredbu glede izpita i klasifikacije na austrijskim srednjim školama, te će sve biti osnovano na novoj osnovi. Donosi im ta naredba znatna polakšanja. Klasificiranje i izpit ima na svaki način prestati. Imade se svršiti sa sistemom „nota“, koje se više puta dobivaju prema sreći, pa da one ne budu učinile bitnu oznaku, za to će u buduće biti manje izpita, manje „redova“, manje svjedoćaba. „Nedovoljno“ izgubit će svoju vrijednost, bude li se ticalo samo jedne struke. Sa jednim „nedovoljnim“ može ućenik dalje u viši razred, tek ako bi do godine u istom predmetu dobio nedovoljno, opetovat će godinu. — Semestralne svjedoćbe za prvi semestar padaju. Broj domaćih radnja, koje će se klasificirati bit će manji, a note za klasifikaciju bit će samo četiri.

Reforma izpita zrelosti pri učiteljskim preparandijama. Tekom ovoga mjeseca izić će naredba ministarstva nastave u Austriji o važnim promjenama pri izpitim zrelosti kod preparandija. U buduće će biti pismeni izpiti jedino iz pedagogije i nastavnog jezika. Tema iz pedagogije mora da daje kandidatu priliku, da odgovorom na jedno pitanje iz uzgojslovja ili iz podučavanja dokaže svoju spremu. Iz naukovnog predmeta biti će djaku predložene tri teme, od kojih kroz pol sata imade izabrati jednu. Zadaća mora biti dovršena u četiri sata. U jednom lokalnu ne smije biti više od 30 kandidata. Radnje za praktične izpite moraju se uručiti kandidatima tri dana prije izpita. Kandidat, koji u oba semestra četvrtog tećaja ima iz specialne metodike red „povoljno“, bit će oprošten od usmenog izpita iz tog predmeta. Šest dana prije usmenog izpita kandidati će imati praznike, iz onih predmeta, u kojim je kandidat imao zadnja dva semestra „povoljno“, bit će oprošten od usmenog izpita. — Svaki kandidat mora da položi usmeni izpit iz zemljopisa i povjesti i još jednog predmeta, koji

u vanjštinu se preobličio. On je zabacio prvašnje odijelo, a obukao radnički modri latak. Ele, u novom kroju ne bi ga više Boža prepoznala.

Ali Panta se patio. Nastavao je u podrumu nastrom kuruzovinom, sabitom u posteljini za zajednički log. Po danu zalagao se ljehobom, sirkom, kozlaccem ili lukovicom, a istom u večer na skupnoj večeri okusao začinjeno varivo.

Da, Panta se navlaš samoljivao. On je bogacan skro kunatorioj privrijeđenu zaradu da nateče svotu, kojom će, kad se vrati doma, podmiriti dugovinu. On se htio osloboditi naslijeđene tlake, pridrići kućno šćenje i obezbriziti svoju obitelj.

I u toj brizi često put dolazilo mu na pamet mali kućerak, pa Boža, pa Jaga, i njeđa podizala ona prijazna misao, u kojoj je svoju obitelj gledao u tihoj slici rođjenog doma.

XIV.
Dolazila zima. Dan je kraćao, nebo se zavijalo sivotom, gora se bijelucala spuštenu maglom, sjever hujio vjetroj, dugi zapah donosio mrzlu polećicu, bijelu pahuljicu i cakleće iz...
Dolazio božić. Njegov dolazak objavila proslava zbornih zvona.

zam izabere. Pri izpitima ne smije se paziti na potankosti ni tražiti od kandidata na pamet naućene reprodukcije; izpit će se ogranićiti na konstatiranje obće spremne i sposobnosti kandidata, i da li je isti sposoban za učiteljski stalež. Za to će se vršiti izpiti u obliku kolokvija. Upiti na usmenom izpitu mogu se dati kandidatu i pismeno i pri tom nu se mora dati nekoliko vremena za razmišljavanje. Ocjene iz gospodarstva, kaligrafije, risanja, glazbe, tjeļovjebe i ženskih rućnih radnja resumiraju se iz semestrainih ocjena zadnjih dviju godina. Privatisti i eksternisti bit će izpitani iz svih predmeta, a pismeno takodjer i iz matematike. — Kandidati i kandidatkinje, koje imadu maturu srednje škole (ženskoga liceja), ne će biti izpitani iz onih predmeta, koje su učili pri pomenutim zavodima. Moraju pokazati svjedoćbe triju viših razreda. — Vrieme bi bilo, da se u nas reformise bar definitivni učiteljski izpit, koji se još na žalost vodi po sredovjećnim ustanovama.

Iz hrvatskih zemalja.

Svesokolski hrvatski slet obavit će se dneva 7. i 8. dojdjećeg rujna na Sušaku. Tu će se naći braća iz Banovine, Dalmacije, Istre i Herceg-Bosne. Već se na Sušaku nalazi brat Šaluce vođa „Saveza“, da priredi svaku. Na 15. i 16. tek. mj. Zrinskijo-Frankopanska župa uprićiti će pokušaj na Fužini, da onaj na Sušaku izpane što markantniji i impozantniji. Na sletu u Sušaku preporučili bi, da starišinstva svih hrvatskih sokolskih društava uprićiti i svoj sastanak, dogovor, jer obzbilni časovi očekivaju našu razrgamu domovinu, pa narodna vojska ne smije biti pociepkana, ona mora biti složna, oduševljena i spremna.

Zadušnice za spranjske žrtve ilirskog pokreta obavljene su u Zagrebu na 21. srpnja u Markovoj crkvi. Na koncu odpjevan je Zajčev „Requiem“. U sredini crkve bio je podignut kafaćak. Pristustvovalo je brojno gradjanstvo, a medju njime i gradonaćelnik Dr. Amruš.

Obsadno stanje u Novom. U utokir i sriedu 21. i 22. srpnja bio je u Novom državni odvjetnik Kolaric sa sudbenim viećnikom Svobodom, da provedu sudbenu izragu radi „pokušanog umorstva“ na Rauchu. Kot predstojnik Nagel suspendirao je obć. bilježnika Ježića, jer da nije znao zaprićiti zloćin. Za komesara u Novom imenovao je Nagel bilježnika Stipančića iz Ledenica. Sada imaju slediti represalije. U Novi je došlo 24 žandara s nadporučnikom. Njgdje ne smije biti na okupu više od 3 čovjeka, inaće će ih žandari raztjerati eventualno upositi. Sve gostione imadu se u 9 sati na večer zatvoriti. Novi je kupalište — danas imade preko 500 gostiju, koji poslie kupanja šću i dolaze oko 9 sati u gostione na večeru. Tom odredbom kani se goste iz Novoga raztjerati i tako obćini materijalno naškoditi.

K kninskim demonstracijama. Kako javljaju, stigla su u Zagreb dva sudbena činovnika iz Knina, da prelušaju baruna Raucha kao svjedoka radi poznatih demonstracija, koje su bile proti njemu uprićene u Kuinu. O Rauchovim izkazima sastavljen je protokol.

Međunarodni kongres u Opatiji. U Opatiji nalazi se ovih dana odabrana kita svjet-skih ućenjaka, profesora i liećnika, te obdržavaju četvrti međunarodni kongres o liećenju na moru. U predsjedništvo izabrana su profesor Ernest Leyden-Kirchen iz Berlina, Albert Robin iz Pariza, sir Wener iz Londona, Dr. Ludwig i Dr. Daimer iz Beća. Lloyd je prepustio na razpolaganje kongresista jedan svoj parobrod, kojim će oni polaziti na izlet preko

Kvarnera. Za vrieme kongresa prirediti će se nekoliko izlozba: na jednoj će se izloziti razne liećnićke i ljekarnićeke sprave, na drugoj razni stari i novi predmeti istarskog i dalmatinskog obrta, a na trećoj će se izloziti višji razni predjeti i mjesta sa dotićenim opisom.

Izbori u Cresu drugo su pogoršano izdanje posljednjih izbora u Puli. Izbornike Hrvate nije htjela komisija ni prepoznati, a za talijanaše glasovali su i mnogi mrtvi. Na 22. i 23. imali su Hrvati 222, a talijanaši 188, a da je bio postupak pravedan, ne bi smjeli imati više od 50 glasova. „Omnibus“ javlja, da će famozni creski izbori biti uništeni, te će ih budući put morati provodjati vladin komesar.

Pokrajinske vesti.

Marun zove pomoćnika. Pišu nam iz Knina, da je ovih dana kod Maruna bio gost poznati gosp. Josip Modrić, a u svrhu, da mu pomogne izkopati se iz jame, u kojoj je zapao. On da mu je već sastavio obranu, koju medjutim „N. Jedinstvo“ nije htjelo objedolantiti.

Pišu nam, da je i Dr. Tresić bio kod Maruna u Kninu dva dana, ali mu je bavio samo u privatnom poslu. Medjutim tamošnjim Hrvatima je veoma žao, što su ti posli tako Dra. Tresića zakupili, da nije mogao doći u hrvatsku ćitaonicu, gdje da su ga čekali, nakon što mu je jedan to saobćio.

Izragu proti demonstrantima na temelju Marunovih podataka još traje. Traje takodjer i izragu protiv poglavaru, koji, što se tiće demonstracije, kriv je što je živ.

Poslio je sudbeno odaslanstvo u Zagreb, da prelušta baruna Raucha.

Marun uživa nad svim tim. Nu za kratko.

Sv. Marta na Bihaćim. Na dan sv. Marte, na 29. srpnja posvećena je mala crkvice sv. Marte u kraljevskim „Bihaćima“, koju je naše starinarsko društvo „Bihać“ sagradilo o svom trošku prema obvezi, koju je preuzelo, kad bijaše porušilo u znanstvene svrhe staru crkvicu iz XVII. vieka, u ćijim ruševinama bi, osim drugih arhitektonskih fragmenta, nadjen i glasoviti nadpis almfificae Marthae. Prije posvete progovorio je Mons. Bulić sakupljenom narodu besjedu prigodnicu o znamenitosti povjestnih uspomenu ovoga mjesta, te na koncu svoga govora pozvao narod neka klikne „Slava!“ knezovima, banovima i kraljevima hrvatske narodne dinastije, na što zaori narodno klicanje. Tajnik „Bihaća“ prof. Barać proćita zapisnik predaje crkve sv. Marte sa strane društva patronima i nadarbenicima sv. Marte. Zapisnik bi pred crkvom i podpisan. U ime opata trogriškoga, patrona i nadarbenika, zahvali se društvu kratkom besjedom župnik Don Ivan Vuletin. Za tim je bila svećana pjevana misa glogoljaka, koju je odslužio župnik. Pobožni narod, ganut toplim riećima Bulićevim i skladnim poanjet slavenske službe božje, veselo se raziašo, netko kući a netko pod razapete ćadore, gdje se vrtili raznji i pušila se janjetina. Kad je Mons. Bulić sa svojom pratnjom ušao u kućiju, zaori u narodu: „Živio Don Frane Bulić!“ Tako je svršio ovaj narodno-crkveni god!

Bećka obćina odbija hrvatski spis. Pišu iz Starograda: Ovih je dana naša obćina upravela bećkoj obćini jedan službeni spis. Bećka ga je slavna obćina jednostavno odbila, a da nije niti otvorila omot, a to s toga, što je adresa hrvatski napisana. Ovakvo neka postupaju sve naše obćine, kada im iz Beća šalju njemaćke spise. Šlo za ognjilo!

Izaslanici „Hrvat. Sokolskog Saveza“: starešina Dr. Car i starešina Zrinskijo-Frankopanske župe Akacić očekivaju se kroz dojdćuci

Božić prilazio i u selo. I kriće se spremale na doćek Hristova porođenja.

Gle! Potlehušice se zašćarile brljanovim grozdovima, zelenim borikom i kitinjastim ružmarinom; na oćanj se navallili jedri badnjaci, u vajatju mirisala kadjena mirodija; u kući udmićjevala vesela pjesma i dječji poklić...

Nu u Pavlovićevom kućerku nije se ćno radostan doćek djeticeva dana. Ove godine nije bilo Panta. Soba se nije spremala, nisu se kupili kolaći, nisu se vješali dranguli, nije se palila svijeća... u kući je bilo muklo, povajeno, prazno...

A Jaga, mala nestašna vjeverica, nije skakutala po kući kao prije, nije ijukala kao lane... Siroćica.

Nije bilo ćake, božić dolazio pust, snuđio ju, pa je majku ćudljivo pitala:

— Majo!
— A?
— Oće li u nas doći božić?
— Oće.
— I ćako?
— Oće, draga.
— Kad ćemo paliti svijeću?

— Pa, na božić?
— A gdje su kolaćići?
— Donjije će ćako.
— Ma kada?
— Kad dojde doma.

Jaga posćakne na petice, pljesne rukama i zakliće:

— Oj — oj — — ćako će donieti kolaće, božić, sve... Će li majo?
— Oće, mila moja!

Boža se okrene, duboko uzdahne, i oći joj progledaju suzama... Malo zatim Boža je ćjellavala Jagu, kako još nikad do sada.

XV.

Zimuni snijeg se krabio, voda s polja proticala i, groljila u potoku, putevi se zelenili pristolanom travom, njiva se šarenila spupanim cvjetekom, paša se budila novom pastirevom pjesmom, nebo grijano mladim suncem snijješilo se mlo i toplo, ko vedro djevojaćko oko zagledano mladićkim pogledom...

Da. Svitalo je proljeće.

I na Petropolju zelenio se usjev, leljao se svileni klasak, rudila mekana travka... Na paši se javljala stoka i klepki i pastirjev duduć.

(Nastavit će se.)

rujan u Dalmaciju, da bratski poravnaju neke nesuglasice među pojedinim sokolskim društvima (Betina, Dubrovnik, Kašela, Vodice). Tako bi zaključeno na sastanku 19. prošlog srpnja u Zagrebu.

Za Lečevicu. Na 29. srpnja pošla je deputacija u Zadar, da namjestništvu i Zemaljskom Odboru predoči teško stanje naroda u obćini Lečevičkoj radi ovogodišnje suše. Bili su načelnik Lovro Matas, fra Rikardo Tripalović zauzeti župnik Čvrjjeva, u kojoj je župi najveća oskudica, i nar. zastupnik Dr. Trumbić. Deputacija je bila najprije kod namjestnika Nardellia, pak kod podpredsjednika namjestništva Tončića, a za tim na Zemaljskom Odboru kod viteza Simića kao predsjednikova zamjenika. Zadatak je deputacije bio taj, da upozori u prvom redu namjestništvo na kobne posljedice, što će ih oskudica donijeti ove zime, ako se na vrijeme ne doskoči potrebi i da time odkloni od sebe svaku odgovornost.

Obrtnička škola. Vlada je odlučila osnovati redovitu obrtničku školu u gradu Korčuli, a učiniti obstojeći strukovni tečaj. Malo koje mjesto je prikladno kao Korčula za razvitak obrta, osobito brodograditeljnoga i kamenarskog. — A što je sa obrtničkom školom u Šibeniku?

U tebi jamstvo najljepše
Slobode našeg svijeta,
U tebi sve se obnavlja,
Poprima zar i moć,
Pred kojim pada slinštvo
I gine robstva noć.

Širi se ovim ostrvom
Od jednog k drugom kraju
I ne daj ovdje nikada
Pristupa gadnom zjaju,
Što danas pjenom balavom
Blati nam zemlje prah.
Otaca vjeru bataleć,
Rušeci božji strah.

Ne treba nama gložjenja
Ne treba kavgje bratske.
Treba nam stoge podpune
Sinova svih Hrvatske,
Složenim silam treba nam
Skupnoga vruga stri,
Treba nam jedne lozinke:
Slobodu ili smrti.

Sokole, barjak posvećen
Razvij mi u tom znaku,
Ljubni ga, pa nek gromorno
Po ovom tu i zraku
Odjekne poklik zanosni
Sokolskog srca tvog:
Živita, cvala Hrvatska!
S Hrvatim bio Bog!

Šibenik, 2. kolovoza 1908.

Brat sokolaš.

Iz grada i okolice.

Lična viest. Jučer prispio je iz Zadra u Šibenik nar. zastupnik Dr. Ante Dulbić. U nedjelju bit će u Murteru na sokolskom slavlju. U Šibeniku zadržat će se koji dan.

Plemenit dar. Obitelj pok. Kuzmana Petranovića, nastanjena u Rusiji, poslala je ovih dana mjestnoj konferenciji sv. Vinka od Paula lijpu svotu od 1000 K na dar. Uz taj dar primila je još od g. N. N. iz Šibenika, prijatelja iste obitelji 10 kruna. Na tom plemenitom daru, koji zaslužuje obću pohvalu, uprava konferencije najljepše zahvaljuje.

Izlet u Murter. Parobrodom „Krka“ upričiže se sutra izlet u Murter, gdje ondješnji „Hrvatski Sokol“ slavi svetčanu posvetu svog društvenog barjaka. Kumovat će posveti zast. Dr. Ante Dulbić i odlična gospodja Obratov iz Tiesnoga. Izlet priredjuje „Hrvatski Sokol“ šibenski uz sudjelovanje „Šibenske Glazbe“. Odlazak u 6 sati jutrom. Pridružiti će se sokolska odaslanstva iz župe Krešimirove i iz Zadra. Povratak izleta iz Murtera za Šibenik u 7 sati na večer. Ciana tamo-amo K 2.— Putne karte dobivaju se kod sokolskog vodje g. Vi. Kulića.

Koncert „Šibenske Glazbe“ u Murteru. Prigodom sokolske svečanosti u Murteru „Šibenska Glazba“ odsvirat će tamo popodnevom sljedeći program: 1. Korčanića „Sokolski“ pozdrav. 2. Overtura „Graničari“. — 3. Intermezzo iz opere „Xenia“. 4. Mazurka: „Južne Ruže“. 5. Fantazija iz Pučkih melodija. 6. Hrvatska koračnica.

Gđjica. Ester Mazzoleni u četvrtak zaniela je obćinstvo svojim vilinskim pjevanjem. Ona je još jednom sjajno potvrdila slavu, kojima je bila počašćena u glavnim pozorištima Italije. Bila je oduševljeno aplaudirana, izazvana više puta na pozornicu, posipana cviećem i nadarena krasnim kitama cvieća. Koncert je u obće lijpo uspio.

Vjenčanja. Na 30. srpnja o. g. vjenčao se u Makarskoj g. Joso Bilić sa Studenaca s gospodjicom Marići Drviš-Grk. — Sutra, dne 2. kolovoza vjenčaje se u Zadru dosadašnji učitelj na građanskoj školi u Šibeniku gosp. Stjepan Marčić s gospodjicom učiteljicom Gizelom Sasor, upraviteljicom ženske pučke glazbene škole u Šibeniku. — Sretnim mladencima naša najsrdajnja čestitania!

Zatvor mjestnih škola uzsledio je jučer obićajnim svećanim načinom. Sva školska mladež s učiteljskim osobljem i s predstavnicima mjestnih škol. vlasti prisustvovala je službi božjoj. Danas se uz lijpu svećanošć obavio zatvor ženske pučke škole kod čč. Benedektinjinja.

Požar. U sriedu popodne oko 4 sata buknuła je vatra u kući Marka Batinića u Variošu. Uzprkos nastojanju vatrogasaca i vojnštva, vatra je zahvatila dvie druge kuće u istom pravcu uz istu, ali su se očuvale od požara druge kuće oko nje. Izgorjele kuće bili su osigurane. Šteta je znatna.

Hrvatski sokol — Vodice polazi sutra jutro sa svojim pomladkom pješice u Murter na bratsko slavlje blagoslova barjaka onoma-

šnjeg „Hrvatskog Sokola“. Sudjelovat će i javnim vježbama.

Kinematograf. Od jučer do sutra isti program. U ponedjeljak promjena.

Razne viesti.

Hrvatski izseljenički dom u Americi. Hrvatske američke novine razpravljaju sada o vrlo potrebitoj stvari — da se osnuje „Hrvatski doseljenički dom“. Taj bi dom, kako piše čikaški „Narodni List“, pomoću svojih agenata, svakog putnika na svakom peronu kod svakog parobroda, a po gotovo na Elias Islandu, dočekali i u dom dopratili. Ovaj dom imao bi s vremenom osnovati svoje podružnice u Bostonu i Baltimoreu. Na taj način ne samo da bi hrvatski doseljenici našli pri svom dolasku u ovu zemlju otčunskog savjeta, pomoći i upute, nego bi hrvatsko izseljeničtvo bilo na najlakši način kontrolirano.

Domobranski pričuvnici i vojničke vježbe. Kako novine donese, ministarstvo domobranstva izdalo je naredbu, po kojoj su domobranski pričuvnici 11. i 12. godine oslobođeni od vojničkih vježba i to od 1. listopada tek. god., čim se ukupno vrijeme periodičnih vježba u oružju skraćuje za 16 nedjelja.

Nove banke od dvadeset kruna. Ove nove banke puno su i po boji i po obliku slične onim od 10 kruna. Čujemo tužaba osobito iz seljačkih krugova, gdje ljudi većinom ne znadu čitati, te se boje da se ne prevare pri davanju i primanju novih banka od 20 K. Opazilo se je i to, da kad mogu, traže, da im se svota izruči u drugim bankama za bolju sigurnost. Ta jednoličnost banka od 10 i 20 K, jer je razlika u veličini neznatna, dovesti će kadšto do neugodnih a i težkih prilika i posljedica. Upravo je začudno, da je pri izdanju novih banka moglo izbjeći, da su podpuno jednolične sa onim od 10 K, što prouzrokuje nesigurnost i zabrinutost u prometu i kod pisмениh i kod nepisмениh ljudi. Cienimo, da tumačimo želju velikog dijela pučanstva i našeg i tudjeg, da se banke od 20 kruna ili one od 10 kruna izmieni sa novim i da se tako izključi svaka pomjetnja.

Vrućina u Americi. Kako se iz New-Yorka javlja, vlada ne samo ondje, nego i u čitavoj Americi silna vrućina. Ima već puno vremena, da nije padala kiša, te je suša uprav nesnosna. Noću također vlada velika vrućina. Mnoge osobe spavaju na krovovima, u javnim jerovojima, u parkovima i u šumama u gradskoj okolici. Led se dieli badava siromasima. I domaće životinje trpe silno od vrućine; svaki dan skapa više od stotine konja od sunčanice.

Naše brzojavke.

Zagreb, 1. Razne važnije magjarske budimpeštanske novine pišu o tome, kako im je poznato, da je već odredjen pad baruna Raucha i sve se slaže u viesti, da mu je nasljednikom označen grof Miroslav Kulmer. Rauch polazi sutra u Budimpeštu.

Karlovci, 1. Do ovog časa još nije objavljen izbor srbskog patrijarhe. Po svemu sudeć najviše izgleda imade kandidat Bogdanović.

Budimpešta, 1. Bankovno pitanje zadaje silnih poteškoća oživtorenju fuzije koaliranih magjarskih stranaka. — Preksutra obdržaje se ministarsko vieće, na koje je pozvan i barun Rauch.

Carigrad, 1. Čine se pripreme za provedenje izbora. Sastavljaju se izborne listine, i radi se o promjeni izbornog zakona. Politički napušeni usljed amnestije puštaju se redom na slobodu.

London, 1. Ruski car odgodio je zbilja svoje putovanje u inozemstvo.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavaatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Glazbenika, vješta, na komu limesnom glazbalu, traži „Glazbeno Društvo“ u Senju (Hrv. Primorje). Prednost imadu koji su vješti za pisarski posao te po mogućnosti sviraju koji instrument za streich. Plaća po dogovoru. Nastup eventualno odmah.

Najveća dalmatinska zlatarija
ANTE RADIĆA - SPLIT.
Trg voća, Gradska vrata na obali. 21
Ilustrovane cienike šalje badava. Ilustrovane cienike šalje badava.

Hrvati i Hrvatice!
sjećajte se uvijek
DРУЖBE
Sv.
Ćirila i Metoda
za Jstru

STECKENPFERD --
od
liljanova mlieka **SAPUN**
najbolje sredstvo za kožu.
40-13

Krsto Pečenko
(prije Pečenko drug)
KOMEN (Gorisko)
javlja, da su ove godine njegovi razsadjnaci krasni i prima sada naručbe za
navrnutе loze.
Cienike šalje franko. Interesanti upućuju se na ogled.

Schicht-
SAPUN
jest najbolji!

Kad u ormar rublje redam, ja s užitkom na njeg gledam, Kao sniježak bijelo mi je, Izbijedilo ništa nije! Zato zvakom svud ću reći, I neće me savjest peći: „Schichtov sapun najbolji je, Ni jedan mu ravnan nije!“

PRIGODOM POSVETE BARJAKA
„Hrvatskog Sokola“ u Murteru
DNE 2. KOLOVOZA 1908.

Sokole mladi, poletni,
Evo tvog željnog dana,
Kad ti se braća Sokoli
Vesele sa svih strana,
Kad bliži k tebi dolieću,
Ko pčelice na cviet,
Na slavu kada razvijš
Svoj barjak častan, svet.

Živ da si, vazda, ponosan
Pod tim barjakom svetim,
Pod njim da sretno vojuješ
Protiv svim zamkama kletim,
S kojih nam život narodni
Oslabijen, gušen, spēt,
Pod njim da budeš pripravan
Za dom svoj trpet, mriet.

Treba nam danas zanosa,
Treba nam čistih grudi,
Ali nadā sve treba nam
Na žrtve spravnih ljudi,
Treba nam sviesti, pregora,
Treba nam vodit boj
Uviek visoko držeći
Narodni ponos svoj.

Sokole i ti mladjani,
Prokušan u tom davno,
Bit ćeš medj prvim borilcim
Za naše ime slavno
Za prava, koja odkuplja
Hrvatski tlačen rod,
Za barjak, kojim posvećen
Danas je ovaj god.

Širi se, jačaj, napreduj,
Sokolska misli sveta,

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuva zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik
- - - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

VJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srećaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod zbribanja. Revizija srećaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupio ia bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

✱ Banca Commerciale Triestina ✱

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove: sa odkazom od 5 dana uz 2³/₄%,
" " " " 15 " " 3⁰/₄%,
" " " " 30 " " 4¹/₄%,
Uložke u zlatnim Napoleonom ili u engl. funtim. (sterlinam) uz uložničke Listove: sa odkazom od 15 dana uz 2⁰/₄%,
" " " " 30 " " 2¹/₄%,
" " " " 3 mjes. " 3⁰/₄%

NB. Za uložne listove sada u toku, nov kamatnik ulazi u kriptost 13.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznaičnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1¹/₂%,

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkaso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicite svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3¹/₂%,
Otvara tekuće račune u raznim vrijednotama. Inkasni: Obavlja utvrđivanje mjenica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izričanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima doznaičnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peflitz, Troppau, Wagnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predumje na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontiranjia (Contirungs-Lager).

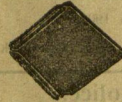
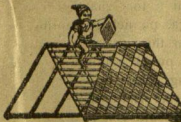
Preuzimlje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji provule i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osje guraje vrijednote proti gubitcima zbribanja

Banca Commerciale Triestina.

VJEČNI KROV „DINARKA“

Josip Lovrić pok. Nikole KNIN.

PR DALMATINSKI CEMENT-PLOČE, STUPOVA NOG BETONA VINOGRAD, KOSTALIH PROJEKTA, BETO - - - NOG BI

CRO.

OSIGURAVAJUĆA ZA UTEMELJENA

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislaviceva
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sa

Ova zadruga stoji pod okriljem glavnoga grada Zagreba, te prima uz po

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranja glavnicu za sluč
- b) osiguranje miraza;
- c) osiguranja životnih renta.
2. Osiguranja mirovina, nemoć
- ličničke pregledbe.
3. Pučka osiguranja na r

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruga (ko
2. Osiguranja pokretnim
- darskih strojeva, blaga i t. d.
3. Osiguranja poljskih pl

III. Osiguranja staklenih plo

Zadružna imovina u svim odelima iz

Od toga jamčevne zaklade:

Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 1.000.000,00

Izplaćene odštete: K 820.000,00

K 2.619.582,36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Splitu. Poslovnica u Splitu, ulica Do Sud br. 356.

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Hrvatska Tiskara

ŠIBENIK.

Izradjuje svakovrstne radnje, kao: Knjige i brošure, sve vrsti tiskanica za občinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike, trgovce itd. te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu, plesne redove itd.

Drži u zalihii sve vrsti občinskih, župnih i drugih raznih tiskanica.

Solidna izradba. Umjerene cijene.

Naručbe obavljaju se brzo i točno po zahtjevu.

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predumjove na vrijednostne papire, kao i na robu leću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdričbane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavnijsa trzišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne natoge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Vinko Majdič

valjni mlin u KRANJU

proizvada najbolje vrsti pšeničnog brašna i brašna za krmad

uz najniže cijene.
Najveća produktivnost - - - -
- - - - - Brza poslužba.

Izvršni zastupatelji za Dalmaciju i Bosnu-Hercegovinu, Imzev Sarajevo i Boku Kotorsku: Babić & Klein Zadar.

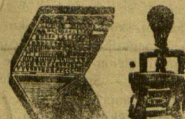
Zastupatelj za Boku Kotorsku: Radoslav G. Žutkić, Kotor.

Zastupatelj za okružje Pulj: Laco Kriz, Pulj.

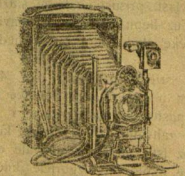
Zastupatelj za okružje Trst: Aleks. Rupnich i dr. Trst, Via Squeru
RODVO broj 11. 52-8

KNJIŽARA I PAPIRNICIA IVANA GRIMANI-A

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

Preduzimlje naručbe svakovrstnih pečata od kantschucka i kovine.

Skladište fotografskih aparata i svih nuzgednih potrebstina.

preporuča svoj veliki izbor tlepih HRVATSKIH, TALIJANSKIH, NJEMAČKIH I FRANCUSKIH KNJIGA,

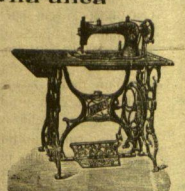
romana, slovnica, riečnika, onda pisatih sprava, trgovačkih knjiga, uredovnog papira, elegantnih listova za pisma, razglednica i t. d.

Prima preplate na sve

hrvatske i strane časopise uz originalnu cijenu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.

Velika zalihna svakovrstnih toplomjera, zwickernaočala od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama.

VANJSKE NARUČBE OBAVLJA KRETOM POŠTE.

Skladište najboljih i najsvjetliji inih i vaćih strojeva „SINGER“ najnovijih siste in.

Oglašujte u „Hrv. Rieči“!